

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії
Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
Олексій ЛИТВИНОВ
«25» *березня* 2025р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

з іноземної мови

для конкурсного відбору вступників до аспірантури
для здобуття ступеня доктора філософії

Харків
2025

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму вступного іспиту до аспірантури Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» з іноземної мови розроблено відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03 березня 2024 року № 507.

Відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році вступники до аспірантури 2025 повинні надати результати єдиного вступного іспиту (ЄВІ) за 2024 або 2025 рік для допуску до вступного іспиту з іноземної мови для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії.

Вступники, які вже мають міжнародні сертифікати з іноземної мови (TOEFL, International English Language Testing System, Cambridge English Language Assessment, TestDaF, DELF, DALF), що підтверджують знання мови на рівні не нижче B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, звільняються від складання вступного іспиту з іноземної мови.

Програма вступного іспиту з іноземної мови відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, та передбачає практичне володіння іноземною мовою та високий рівень сформованості мовної та мовленнєвої компетенції відповідно до якої вступники до аспірантури Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського мають продемонструвати: здатність розуміти основний зміст складних текстів загального та загально-наукового спрямування; розуміння і вміння користуватися мовною компетенцією на рівні B2; вміння чітко й деталізовано робити висновки на основі обробки отриманої інформації.

Відповідно до мовної компетенції передбачається володіння вступником орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови.

Тестові завдання охоплюють рецептивні навички і вміння. Вступник на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії повинен виконати тестове завдання в обсязі, передбаченому програмою матеріалу.

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ТЕСТУ

ЧАСТИНА I. ЧИТАННЯ

Мета — виявити рівень сформованості вмінь вступника пошукового та оглядового читання і розуміти автентичні тексти самостійно, у визначений проміжок часу.

Вимоги щодо практичного володіння читанням як видом мовленнєвої діяльності.

У тестах оцінюється рівень розуміння тексту, уміння вступника узагальнювати зміст прочитаного, виокремлювати ключові слова та визначати значення незнайомих слів за контекстом або словотворчими елементами.

Вступник розуміє прочитані автентичні тексти різних жанрів і стилів, що відображають реалії життя та відповідають віковим особливостям вступників; знаходить та аналізує необхідну інформацію, робить висновки з прочитаного; виділяє головну думку/ідею, диференціює основні факти і другорядну інформацію; аналізує і зіставляє інформацію, розуміє логічні зв'язки між частинами тексту.

Вступник читає і розуміє автентичні тексти різних жанрів і видів, розглядаючи їх як джерело різноманітної інформації і як засіб оволодіння нею.

Основними критеріями вибору текстів є їхня автентичність, прозорість, обсяг і відповідність інтересам сучасної молоді.

Форми завдань:

- із вибором правильної відповіді;
- на встановлення відповідності (добір логічних пар);
- знаходження аргументів та висновків;
- вибір відповідності наданим критеріям.

Вступники повинні вміти:

- розуміти основні моменти тексту, його загальний зміст;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою відповідно до визначених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового характеру;
- виділяти детальну інформацію про осіб, факти, події тощо; розрізняти фактографічну інформацію і враження;

- приймати точки зору авторів на конкретні та абстрактні теми;
- розуміти структуру тексту й розпізнавати зв'язки між його частинами.
- робити висновки на основі обробки отриманої інформації;
- читати статті та повідомлення з сучасних проблем, автори яких займають особливу позицію або мають особливу точку зору;
- розуміти сучасні тенденції розвитку суспільно-політичних наук;
- добре розуміти адаптовану літературу свого рівня, статті загальної наукової тематики в Інтернеті, газетах і журналах, незважаючи на незнайому лексику.

ЧАСТИНА II. ВИКОРИСТАННЯ МОВИ

Мета — визначити рівень володіння лексичним та граматичним матеріалом, що дадуть можливість вступникам вільно спілкуватися.

Вимоги щодо практичного володіння лексичним та граматичним матеріалом.

У тестах оцінюється рівень знань лексичного й граматичного матеріалу вступників. Вступник вміє аналізувати й зіставляти інформацію, добирати синоніми, фразові дієслова відповідно до контексту, розуміє логічні зв'язки в тексті.

Форми завдань

- із вибором однієї правильної відповіді:

Завдання полягає в тому, щоб вступник вибрав одну правильну відповідь із чотирьох запропонованих варіантів відповідей.

- заповнення пропусків у тексті:

Завдання полягає в тому, щоб вступник заповнив пропуски в тексті, використовуючи свій варіант відповіді. Вибір здійснюється відповідно до мети, знань, навичок і вмінь, що перевіряються з лексики чи граматики.

Забезпечення

- Автентичні тексти невеликі за обсягом.

- Завдання завжди пов'язані із ситуаціями спілкування згідно з чинними навчальними програмами.

Вступники повинні вміти:

- ідентифікувати та вибирати правильні формулювання для вживання в мові лексичних одиниць та граматичних конструкцій в процесі писемного спілкування.

У тестах використовуються зразки писемного мовлення країни, мова якої вивчається. Уміння вступників перевіряються за допомогою тестових завдань множинного вибору (з вибором однієї правильної відповіді).

Тест складається із коротких текстів, які перевіряють розуміння адаптованої літератури, газет і журналів, статей загальної та науково-загальної тематики.

ІІІ. ХАРАКТЕР НАВЧАЛЬНОГО МОВНОГО ТА МОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ

Правила читання

Для розвитку навичок і вмінь читання вступник на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії повинен у галузі орфоепії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків іноземної мови до міри, що забезпечує можливість зрозуміння промовленого тексту.

Вступник на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії повинен також володіти паузацією на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття і відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

ГРАМАТИЧНИМ МІНІМУМ

Англійська мова

Морфологія

1. Артикль. Означений, неозначений. Основні правила вживання.
2. Іменник. Визначення і класифікація іменників. Рід іменників. Число іменників. Синтаксичні функції іменників у реченні. Присвійний відмінок. Прийменники, еквівалентні українським відмінкам.
3. Прикметник. Класифікація, синтаксичні функції прикметників. Способи утворення ступенів порівняння прикметників. Звороти типу: as... as, not so... as, the more... the better.
4. Прислівник, його види (місця, часу, способу дії, ступеня, причини, мети, наслідку), ступені порівняння та синтаксичні функції.
5. Числівник, його види (кількісні, порядкові) і їх утворення. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначення часу.
6. Займенник(загальні відмінності), його види (особові, вказівні, питальні, зворотні, підсилювальні, присвійні, сполучні, взаємні, неозначені, заперечні, кількісні). Неозначені займенники some, any і заперечний займенник no. Кількісні займенники many, any, few. Неозначно-особовий займенник one. Три функції one. Підсилювальні і зворотні займенники.
7. Дієслово, його форми, часи (Indefinite Tenses, Continuous Tenses, Perfect Tenses, Perfect-Continuous Tenses), стан (Active, Passive), модальні дієслова та їхні еквіваленти. Умовний спосіб дієслова. Узгодження часів.

8. Безособові форми дієслів: ознаки простих форм інфінітиву, герундію, прислівників I і II в реченні і значення цих форм. Розрізнення граматичної омонімії.
9. Безособові форми дієслова їхні ознаки і значення, (інфінітив; складні інфінітивні форми і їх співвідношення з формою присудку; ознаки інфінітива в функції правого визначення і його значення; вводні дієслова (see, hear, know, want...) як ознаки тричленної дієслівної конструкції з інфінітивом і її значення; ввідний елемент (issaid, isknown, seem ...) як ознака суб'єктного інфінітивного звороту (He issaidtoarrivesoon) і його значення;
10. Модальні дієслова з перфектним інфінітивом. Ознаки модальності to be + Infinitive, to have + Infinitive, -should + Infinitive.
11. Прийменник. Відповідність англійських прийменників українським відмінкам: родовому, давальному, знахідному, орудному, місцевому.
12. Сполучник, його види. Місце сполучників у реченні. Складні сполучники.
13. Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Синтаксис

1. Структура речення. Прості і складні речення. Розповідні, питальні, спонукальні. Порядок слів в англійському реченні. Головні та другорядні члени речення. Конструкція there + to be.
2. Пряма та непряма мова.
3. Багатокomпонентні номінативні та атрибутивні словосполучення.

Німецька мова

Морфологія

1. Іменник. Визначення і класифікація іменників. Рід іменників. Число іменників. Синтаксичні функції іменників у реченні. Прийменники, еквівалентні українським відмінкам.
2. Артикль. Означений, неозначений. Основні правила вживання.
3. Прикметник. Класифікація, синтаксичні функції прикметників. Способи утворення ступенів порівняння прикметників. Звороти типу: so... wie, nichtso...wie.
4. Числівник, його види (кількісні, порядкові) і утворення.
5. Займенник, його види (особові, вказівні, питальні, зворотні, присвійні, сполучні, неозначені, заперечні, кількісні).
6. Дієслово, його форми, часи (Präsens, Imperfekt, Perfekt, Futur, Plusquamperfekt), стан (Aktiv, Passiv), модальні дієслова та їхні еквіваленти, неособові форми дієслова: інфінітив, дієприкметник (Partizipl, PartizipII),

конструкції з неособовими формами дієслова. Умовний спосіб дієслова (Konjunktiv I, Konjunktiv II). Узгодження часів. Керування дієслів.

7. Прислівник, його види (місця, часу, способу дії, ступеня, причини, мети, наслідку), ступені порівняння та синтаксичні функції.

8. Прийменник. Відповідність німецьких прийменників українським відмінкам: родовому, давальному, знахідному, орудному, місцевому.

9. Сполучник, його види. Місце сполучників у реченні. Складні сполучники.

10. Герундій (LeGérondif)

Синтаксис

1. Поняття про речення. Прості і складні речення. Розповідні, питальні, спонукальні. Порядок слів в німецькому реченні. Головні та другорядні члени речення. Конструкція *gibtes*. Пряма та непряма мова.

2. Багатокомпонентні номінативні та атрибутивні словосполучення.

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 3250-3750 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає широкому профілю навчального закладу та обслуговує таку тематику: філософія, економіка, право, науки про землю, кібербезпека, матеріалознавство, авіаційна та ракетно-космічна техніка, енергетичне машинобудування, телекомунікація та радіотехніка, метрологія та стандартизація, авіоніка, комп'ютерні науки та інформаційні технології, публічне управління та адміністрування. У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика з фаху, так званий потенційний словник, що має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі і що складається з:

а) інтернаціональних слів, подібних у галузі виразу і таких, що збігаються у галузі змісту в рідній та англійській мовах;

б) відтворюваних похідних та складних слів, побудованих із знайомих морфем на основі вивчених словотвірних моделей.

Для роботи з літературою за фахом вступник на освітньо-наукову програму підготовки доктора філософії повинен знати найбільш вживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

IV. ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступне випробування з іноземної мови для вступників на освітньо - наукову програму підготовки доктора філософії передбачає два етапи різних рівнів складності, спрямованих на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенцій.

1. Читання тексту і підбір правильних відповідей до нього. Читання тексту і вибір правильних відповідей наданим критерієм.

2. Використання мови. Вибір однієї правильної відповіді: (завдання полягає в тому, щоб вступник вибрав одну правильну відповідь із чотирьох запропонованих варіантів відповідей). Заповнення пропусків у тексті: (завдання полягає в тому, щоб вступник заповнив пропуски в тексті, використовуючи свій варіант відповіді).

Час на виконання тестового завдання складає 110 хвилин.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

1. Вступний іспит містить 107 питань тестового характеру.

2. Результат іспиту з іноземної мови визначається за шкалою від 100 до 200 балів. Тести надаються в електронному вигляді в різних варіантах. На виконання тесту вступнику надається 110 хвилин.

3. Формула обчислювальних балів:

- тестові питання (**1-13 ЧИТАННЯ**), за кожне правильно виконане питання 2 бали, (загальна кількість 26 балів)

- тестові питання (**14-107 ВИКОРИСТАННЯ МОВИ**), за кожне правильно виконане питання 1 бал, (загальна кількість 94 балів)

4. Якщо вступник отримав менше ніж 100 балів, то вважається, що він не склав іспит і до участі в конкурсі не допускається.

Загальна оцінка: від 0 до 99 балів вважається «незадовільно».

100 - 133 балів «задовільно»

134 - 167 балів «добре»

168 - 200 балів «відмінно»

Вступники, які мають міжнародні сертифікати з іноземної мови, отримані впродовж останніх двох років, що засвідчують рівні B2 і вище, звільняються від складання вступного іспиту з іноземної мови. Міжнародні сертифікати рівнів B2 і вище прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови у 200 балів.

Експертизу поданих вступниками міжнародних сертифікатів з іноземної мови, що засвідчують рівні B2 і вище, проводить кафедра іноземних мов до початку вступних випробувань.

Перелік міжнародних сертифікатів з іноземної мови рівнів B2 і вище, які зараховуються замість вступного іспиту до аспірантури, подано нижче:

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. - К. : Ленвіт, 2003. - 260 с.
2. Програма з англійської мови для професійного спілкування. - К. : Ленвіт, 2005.- 108 с.
3. Астаніна Н. В., Бабич М. Є., Четверухіна О. Б. Міжнародні перевезення. - К. : НТУ, 2006. - 122 с.
4. Астаніна Н. В., Березова Л. С., Сахнюк Т. В., Четверухіна О. Б. Вантажні перевезення. - К. : НТУ, 2012. - 80 с.
5. Бориско Н. Ф. Бізнес-курс німецької мови. - К. : Логос- М, 2011. - 352 с.
6. Івченко Л. Л, Подойніцина Є. В., Столяров А. Л. Автомобіль. - К. : УТУ, 1998. - 142 с.
7. Ровніна Н. І., Гусєв О. В., Зайко О. І. Цементобетонні покриття в сучасному дорожньому та аеродромному будівництві. - К. : НТУ, 2002. -78 с.
8. Середенко А. В. English for Computer Science Students. - К. : НТУ, 2010. – 136 с.
9. Тарнопольський О. Б., Кожушко С. П. Ділові проекти: підручник з ділової англійської мови для студентів вищих навчальних закладів освіти та факультетів економічного профілю. - Вінниця: Нова книга, 2002. - 328 с.
10. AttheCustoms / Ділова англійська мова. Митниця та митні формальності. Навчальний посібник англійською мовою. - Тернопіль : СМГП «Астон», 2008. - 246 с.
11. Чиханцова О. А., Німецька мова за професійним спрямуванням - Університет «Україна», 2012. - 169 с.

12. Хоменко Л., Хоменко О., Підручник німецької мови для студентів економічних університетів/факультетів. - Вінниця: Нова книга, 2006. -144 с.
13. Dreyer, Schmitt, Lehr - und Übungsbuch der deutscher Grammatik. - Hueber Verlag, 2013. - 391 S.
14. Alexander L. G. Right Word Wrong Word. - Harlow : Longman, 2008. -160 p.
15. Bailey S. Academic Writing. - the Taylor and Francis e-Library, 2006. -261 p.
16. Cotton D., Falvey D., Kent S. Market Leader (Intermediate).- London: Pearson Longman, 2000. - 160 p.
17. Eastwood John, Oxford Guide to English Grammar. - Oxford : Oxford University Press, 2007. - 272 p.
18. Evans V. FCE Use of English. - Newbury : Express Publishing, 2007. -194 p.
19. Jakeman, V., McDowell, C. IELTS Practice Tests. - Cambridge : Pearson Longman, 2003. - 172 p.
20. Kolesnikova O. L., Varlakova A. V. International Tourism. - Kyiv : NTU, 2013.- 164 p.
21. Mahnke, M.K., Duffy, C.B. The Heinemann ELT TOEFL Preparation Course. - Oxford: Macmillan Heinemann, 2000. - 254 p.
22. Pile Louise Intelligent English. - Harlow : Pearson Education Ltd, 2011. – 19p.
23. Pay D., Greenall S. CAE Reading Skills. - Cambridge : Cambridge University Press, 2001. - 228 p.
24. Swan Michael, Practical English Usage (3d Edition). - Oxford: Oxford University Press, 2005. - 688 p.
25. Tullis G., Trappe T. New Insights into Business. - Cambridge: Pearson Longman, 2000. - 168 p.
26. Wellman Guy The Heinemann ELT English Wordbuilder. - Oxford: Macmillan Education, 2002. - 266 p.

Програму розглянуто й узгоджено на засіданні кафедри іноземних мов
Протокол № 9 від 25.03.2025 р.

Завідувач
кафедри іноземних мов, к.пед.н., доцент

 Ірина ШУЛЬГА

Узгоджено:
Проректор з наукової роботи

 Володимир ПАВЛІКОВ

Завідувач відділу аспірантури і
докторантури

 Володимир СЕЛЕВКО